Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia: BRAȘOVU, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciurĭ: Brașovŭ, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30.
Inserate mai primescŭ în Viena: R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndorf, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. N-rii de Duminecă 2 fl. pe anŭ.
Pentru România și străinătate: Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr. N-rii de Duminecă 8 francĭ. Se prenumĕră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ: a administrațiune, piața mare, Târgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe sése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 232. Brașovŭ, Mercurĭ, 21 Octomvre (2 Noemvre) 1892.

La alegerea de Metropolitŭ.

I.

Brașovŭ, 20 Octomvre v.

Dela Blașiu primimŭ scurta, dér importanta scire, că *pașii pentru alegerea de Metropolitŭ s'au făcutŭ, la Majestatea Sa monarchulŭ nostru, prin guvernŭ.*

Rĕspunsŭ încă n'a venitŭ.

Pausa acésta o folosesce fóia bisericéscă din Blașiu ca sĕ adreseze cătră membrii clerului românŭ unitŭ o admonițiune seriósă.

„Orĭ câtŭ de lămuritŭ, întemeiatŭ, vechiu și neatacabilŭ — dice numita fóiă — ar fi dreptulŭ nostru de a ne alege Archiepiscopŭ, *noi numai în casulŭ acela ni'lŭ vomŭ puté păstra* pentru timpulŭ presentŭ și viitorŭ, décă în mijloculŭ clerului nostru nu se va afla nicĭ-odată nicĭ unŭ preotŭ atâtŭ de decăḑutŭ, încâtŭ sĕ-lŭ vêndă pentru interesele sale private“.

„Guvernele de astăḑĭ și-au uitatŭ de Dumneḑeu și de legile lui sânte, și astfelŭ nimicŭ nu le mai reține, ca sĕ nu caute tóte căile posibile spre a ne răpi dreptulŭ nostru strămoșescŭ de alegere, pentru ca și prin acésta sĕ créscă omnipotența statului, căreia bărbații politicĭ de astăḑĭ se închină ca unui idolŭ.“

„Folosi-se-vorŭ contrarii noștri de strălucirea orbitóre a demnității înalte de Metropolitŭ și de promisiunĭ marĭ, ca prin acésta sĕ-și afle unŭ omŭ, care sĕ-și închidă ochii înaintea adevĕrului și a dreptății și sĕ-și năbușéscă glasulŭ consciinței și astfelŭ sĕ se facă trădătorulŭ bisericei sale și alŭ drepturilorŭ ei sfânte.“

„Noi însĕ sperămŭ, că ómenĭ asemenea lui Juda nu se vorŭ afla în clerulŭ nostru *și acésta este garanța cea mai puternică a dreplului nostru de alegere.*“

Este adênca îngrijire, este neîncrederea în intențiunile celorŭ dela putere, basată pe tristele esperențe ale trecutului, care vorbesce din aceste rênduri; dér vorbesce dintr'însele tot-odată și temerea, ca nu cumva „strălucirea orbitóre“ și „promisiunile marĭ“ sĕ seducă pe vr'unŭ membru de frunte alŭ clerului unitŭ de a se face unélta guvernului, primindŭ numirea de Metropolitŭ, când acestŭ guvernŭ s'ar încerca sĕ încungiure și sĕ calce dreptulŭ de alegere întemeiatŭ pe legile fundamentale și constitutive ale bisericei.

Impărtășimŭ și noi aceste îngrijirĭ și temerĭ, nutrimŭ și noi speranța, că nu se va afla în sînulŭ clerului românŭ unitŭ nicĭ unulŭ, care sĕ se facă vêndĕtorŭ în aceste vremurĭ grele și viforóse, ce le străbate biserica și neamulŭ românescŭ; dér sĕ ne permită confrații noștri a-le spune francŭ și sincerŭ, că slabă nădejde ne dau pentru păstrarea intactă în presentŭ și în viitorŭ a dreptului de-a alege pe Metropolitulŭ bisericei române unite, décă o facŭ dependentă numai de eventualitatea, că nu se va afla nicĭ unŭ preotŭ unitŭ, care sĕ-lŭ vêndă pentru interesele sale private.

Departe de noi de a voĭ sĕ sguduimŭ credința îndreptățită a organului bisericescŭ, că nu se va afla unŭ „turŭ, tâlharŭ și năimit“, care „cu disprețuirea legilorŭ bisericescĭ și fără a fi chiematŭ de cei îndreptățiți ar cuteza a prinde în mână cârja archieréscă“, dér întrebămŭ: s'ar puté óre sĕ admitemŭ, ca vechiulŭ dreptŭ alŭ bisericei, ca esistența și libertatea ei și a credincioșilorŭ ei sĕ fiă zădărnicite și nimicite printr'unŭ individŭ nenorocitŭ din clerŭ, décă totuși s'ar afla unulŭ ca acesta?

Se póte, ca într'unŭ asemenea casŭ — de care Dumneḑeu sĕ ne feréscă — sĕ fiă adêncŭ compromisă vaḑa și autoritatea clerului românŭ unitŭ, e posibilŭ sĕ se sdruncine pacea interióră a bisericei, ceea ce prevede și Fóia bisericéscă, dér nu va fi nicĭodată posibilŭ sĕ se compromită și sĕ se sgudue basele dreptului, ale esistenței și ale libertății sale.

Acésta nu este cu putință, pentru-că drepturile bisericei suntŭ neprescriptibile și nu se potŭ vinde de unŭ individŭ nicĭ de ḑece, nicĭ de o sută, când fii bisericei ținŭ nestrămutatŭ la ele și le apĕră cu credință și cu curagiu.

Când e vorba de fii bisericei este însĕ clarŭ, că nu se póte înțelege numai clerulŭ, ci și poporulŭ bisericei unite și este totŭ așa de invederatŭ, că drepturile și așeḑămintele străvechĭ ale bisericei nu suntŭ numai ale clerului, ci și ale poporului credinciosŭ, prin urmare *clerulŭ și poporulŭ* are sĕ veghieze asupra lorŭ, are sĕ le apere și sĕ le susțină așa cum le-a ereditŭ dela strămoșĭ și sĕ nu sufere nicĭ o știrbire, nicĭ o încălcare a lorŭ.

Pe acéstă basă pusă, cestiunea apare într'o altă lumină. Sórtea bisericei nu mai póte fi espusă unei eventualităților efemere; garanța cea mai puternică a dreptului de a alege Metropolitŭ nu mai este a se căuta nicĭdecum în purtarea unuia séu a altui membru din clerŭ, ci numai în voința nestrămutată a poporului credinciosŭ.

Décă astăḑĭ temerile organului bisericescŭ suntŭ așa de marĭ și décă tótă speranța lui se întemeiază așa ḑicêndŭ numai pe atitudinea membrilorŭ clerului, vina nu o pórtă acele drepturĭ și așeḑăminte ale bisericei române unite, ci trista împrejurare, că în timpulŭ mai nou s'a încuibatŭ unŭ curentŭ străinŭ absolutistŭ în sînulŭ bisericei române unite, care tinde a înăbuși glasulŭ poporului și a ignora drepturile lui, ce se întemeiéză pe instituțiunile canonice sinodale ale acestei bisericĭ, carĭ au fostŭ solemnelŭ susținute și recunoscute în actulŭ fundamentalŭ alŭ unirei cu biserica Romei.

CRONICA POLITICĂ.

— 20 Octomre v.

Nu puțină sensațiune a făcutŭ **rechiemarea mai multorŭ ambasadorĭ prusianĭ**, între carĭ cea mai sensațională este fără îndoială rechiemarea d-lui de Schlötzer din Vaticanŭ și Roma. Acesta este unulŭ din diplomații cei mai experțĭ ai școlei lui Bismark. Se ḑice, că d-lŭ Schlötzer trebue sĕ mérgă, pentru că ar fi fostŭ păcălitŭ de diplomații Vaticanului, căcĭ enciclica papală dela 15 Februarie 1892, în care se proclamă apropierea scaunului papalŭ de republica francesă, n'ar fi surprinsŭ pe nimenĭ mai multŭ, ca pe elŭ. O fóiă bismarckiană susține însĕ, că Schlötzer ar fi fostŭ rechematŭ în urma influinței partidei centrului asupra oficiului de esterne. D-lŭ Schlötzer este alŭ treilea diplomatŭ din cerculŭ mai strînsŭ alŭ scólei bismarckiane, care este rechiematŭ, fără o causă palpabilă, dela unŭ postŭ însemnatŭ. Așa fu rechematŭ și ambasadorulŭ Radovitz dela Constantinopolŭ și d-lŭ de Stumm. Caracteristicŭ este că toțĭ trei au fostŭ atâtŭ de nebăgătorĭ de sémă, a corĕspunde cu Bismarck și după căderea lui.

*

Vorbindŭ despre **proiectulŭ militarŭ germanŭ**, ḑiarulŭ rusescŭ „Novoie Vremia“ ḑice: „Germanii calculatorĭ și practicĭ, după ce vorŭ fi socotitŭ câtŭ va pretinde noulŭ proiectŭ militarŭ, se vorŭ puté ocupa cu cestiunea, ce va face guvernulŭ germanŭ atuncĭ, când Francia și Rusia vorŭ progresa în desvoltarea forțelorŭ lorŭ militare? Se póte întêmpla, ca Germania érăși sĕ rĕmână îndĕrĕtulŭ lorŭ. Intr'aceea însĕ puterile ei de luptă națională, cum se ḑice în motivarea proiectului amintitŭ, vorŭ fi deja pe deplinŭ eshauriate. Mulțĭ se vorŭ întreba atuncĭ, décă nu era mai bine de a nu mai în-

---

„FOILETONULŬ GAZ. TRANS.“

Apele nóstre.

(Urmare).

Din susŭ de Sălciva superióră se varsă în Arieșŭ „pĕrĕulŭ de Granate“. Elŭ este unŭ pĕreu perenioc, adecă numai în timpŭ ploiosŭ are apă, alvia lui însĕ este interesantă. Ea esse alcătuită de schisturĭ silicióse, cu granate, adesea de mărimea nucilorŭ, așa că laturile ei lucescŭ la razele sórelui și parŭ a fi căptușite cu argintŭ. Fridwaltczky, unŭ scriitoriu ardeleanŭ, a construitŭ în secolulŭ trecutŭ din granate de aicĭ unŭ crucificsŭ mare și l'a făcutŭ cadou împĕrătesei Maria Teresia.

La Sălciva (inf. și sup.) valea Arieșului se lărgesce și ne ofere o panoramă frumósă; spre apusŭ și méḑă-ḑi se grupéză în semicercŭ piscurile și cóstele de munțĭ, ér' spre rĕsăritŭ se înalță dealungulŭ vălei în josŭ pĕreți puternicĭ de stâncă, pleșuvĭ, găurițĭ și brăzdațĭ de torințĭ. Acestŭ pĕrete de stâncă se continuă pe vale în josŭ până la puternica stâncă a Vidolmului. Acéstă stâncă minunată, privită de josŭ din valea Arieșului, pare a fi o uriașă cetate, cu laturĭ pretipișe, ca nesce zidurĭ verticale; din vêrfulŭ ei avemŭ o privire răpitóre asupra vălei Arieșului și cu deosebire spre nord asupra văilorŭ naturale din apropiere, pe carĭ le avemŭ în perspectivă, apoi asupra mai multorŭ piscurĭ până la muntele-marii.

Din susŭ de Burŭ se varsă în Arieșŭ valea Jerii, celŭ mai mare rîu lateralŭ alŭ lui; ér' mai în josŭ Arieșulŭ, curgêndŭ prin o vale romantică, care la tótă cotitura ne ofere panorame încântătóre și trecêndŭ pe lângă stâncĭ de forme bizare și fantastice, carĭ se înalță cu vêrfulŭ pleșuvŭ din verdéța pădurei, părăsesce munții, și după limbagiulŭ Moțilorŭ „ese la țĕră“. Acolo, unde elŭ îșĭ ia rĕmasŭ bunŭ dela munțĭ, se împreună cu elŭ pe partea stângă valea Hășdății, care curge prin vechita și cunoscuta Cheia-Turḑii.

Acéstă despicătură de munte, în lungime de vre-o 15 klm. și pe unele locurĭ abia de 4—5 m. de lată, atâtŭ la ambele capete, câtŭ și în interiorulŭ ei, ne presintă la fiă-care cotitură cele mai mărețe priveliscĭ cu pĕreții ei uriașĭ și drepțĭ, cu deosebitele și bizarele forme de stâncĭ, cu peșterile și crepăturile ei și cu rîulețulŭ, care curge cu sgomotŭ printre bolovanĭ, ér' décă ne luămŭ ostenéla a ne urca susŭ pre crésta muntelui, pe marginea prăpăstiilorŭ, unde după tradițiune se află urmele calului lui Alecsandru-Macedonŭ împĕratŭ și unde odinióră a fostŭ unŭ sântŭ locașŭ de călugărĭ, o mănăstire românéscă, ne vomŭ puté delecta privirea în una din cele mai frumóse panorame. Spre sudŭ și rĕsăritŭ se estinde Câmpia Turḑii, udată de valurile Arieșului, din colo de ea se vĕdŭ șirurile nemărginite de délurĭ din interiorulŭ țĕrei și preste ele în zarea albăstriă a depărtării, munții dela hotarulŭ sudicŭ și nordosticŭ.

Arieșulŭ, după-ce iese dintre munțĭ, până ce-și împreună valurile sale cu cele ale Mureșului, udă, formândŭ unŭ mare semicercŭ, marginea nordică și rĕsăritĕnă a Câmpiei-Turḑii, numită și Pratulŭ lui Traianŭ; alvia lui spre nordŭ și ostŭ este însoțită de pĕreți de stâncĭ vărósе-argilóse (rîpĭ), carĭ în partea rĕsăritĕnă suntŭ acoperite de vii. De pe înălțimile aceste ni-se presentă unŭ tablou frumosŭ și atrăgĕtorŭ.

La piciórele nóstre șerpuiesce rîulŭ, apoi se estinde șesulŭ bineculivatŭ și împoporatŭ cu sate, ale cărorŭ turnurĭ de biericĭ lucescŭ din depărtare, spre vestŭ sĕ vĕdŭ în apropiere Cheia-Turḑii și Munții apusenĭ, cu forme uriașe, spre sudŭ se estindŭ șirurĭ de délurĭ înspre valea Mureșului, ér peste ele, cand timpulŭ e seninŭ, se zărescŭ munții Făgărașului și Cibinului, perduțĭ în cĕță.

Pe Pratulŭ lui Traianŭ, se ḑice, că s'a oștitŭ împĕratulŭ Traianŭ cu Dacii; pe elŭ s'au ținutŭ multe diete ale țĕrii Transilvaniei și aicĭ a fostŭ ucisŭ mișelesce eroiculŭ domnŭ alŭ Românilorŭ, Mihaiu Vitézulŭ, 1601.

Pe Arieșŭ mai 'nainte umblau plute; acum plutăritulŭ a încetatŭ și se plutescŭ pe elŭ numai cu bucata lemne de focŭ și de edificii la ferĕstrĕulŭ erarialŭ dela Turda. Pe țĕrmulŭ sĕu stângŭ este construită în munțĭ o șosea bună, care este una dintre cele mai însemnate căi

BCU Cluj / Central University Library Cluj

cepe cu nouĕle înarmărĭ, cu carĭ se riscă ruinulŭ financiarŭ alŭ ţĕrei, deórece şi aşa situaţiunea generală européná este pacínică şi nu este causă de a se teme că Germania va fi atacată din partea Franciei séu a Rusiei. Verosimilŭ, că se vorŭ afla şi astfelŭ de contrarĭ ai noului proiectŭ militarŭ, carĭ vorŭ dice, că guvernulŭ berlinesŭ, riscând a ruina Germania printr'o înmulţire a contingentului armatei, ce nu este impusă nicĭdecum de împrejurărĭ, măresce mai multŭ, decâtŭ micşoréză, pericolulŭ unui rĕsboiu européně şi póte că Austro-Ungaria şi Italia se vorŭ lăpĕda în cele din urmă de o alianţă care le ameninţă şi pe ele cu necesitatea unorŭ nouĕ înarmărĭ. Tóte acestea facŭ, ca sórtea noului proiectŭ militarŭ germanŭ sĕ fiă de totŭ interesantă".

O scrisóre a lui Rudini.

Fostulŭ preşedinte alŭ consiliului italianŭ, Rudini, într'o scrisóre ce a adresatŭ alegĕtorilorŭ sĕi din Cacamo (Sicilia) declară, că nu are nimicŭ de schimbatŭ, celŭ puţinŭ în trăsurile principale, din programulŭ sĕu anunţatŭ ţĕrei în 1891. Elŭ e încredinţatŭ. că a fostŭ silitŭ sĕ părăséscă puterea pentru-că a îndrăsnitŭ prea multŭ şi a voitŭ sĕ obţină prea repede unele resultate marĭ.

D. Rudini nu stăruesce asupra caracterului reînoirei întreitei alianţe, deórece evenimentele l'au pusŭ destulŭ în reliefŭ. Sinceritatea Italiei a fostŭ recunoscută chiar de aceia, carĭ se îndoiau.

D. Rudini dice, că a avutŭ în acelaşĭ timpŭ fericirea de a face mai pretinescĭ relaţiunile dintre Italia şi Rusia şi sĕ împrăscie din Francia nisce bănuelĭ şi temerĭ, carĭ jigneau raporturile necesare de amiciţiă cordială cu acéstă mare naţiune.

D. Rudini spune, că a făcutŭ pe Italia sĕ între în liga popórelorŭ carĭ voescŭ sub regimulŭ tratatelorŭ sĕ trăiéscă şi sĕ propăşéscă în pacea economică. Italia, temperândŭ rigorile unui tarifŭ prea protectorŭ, a asiguratŭ pentru doispredece anĭ esportaţiunilorŭ sale debuşeurĭ principale totdéuna crescânde. Ea n'a ascunsŭ nicĭodată, că era dispusă sĕ acórde Franciei, până la o înţelegere definitivă, tóte tarifele convenţionale în schimbulŭ tarifului sĕu minimum, sciindŭ tot-odată că dă mai multŭ decâtŭ ar fi primitŭ.

D. Rudini espune pe largŭ opera cabinetului sĕu în restaurarea financelorŭ restrîngendŭ cheltuelile şi sporindŭ veniturile.

Apoi Rudini vorbesce de reconstituirea partidelorŭ politice. Este, dice elŭ, o mişcare favorabilă în acestŭ sensŭ, dér artificială. D. Rudini, neavendŭ cabinetŭ, dér iubindŭ mai pe susŭ de tóte patria sa, nu favorisa tentativele zadarnice şi neoportune.

D. Rudini va urma a lucra după consciinţa sa, fără a se preocupa décă atitudinea sa îlŭ apropie séu îlŭ depărtéză de membrii cabinetului, nicĭ décă sporesce séu scade numĕrulŭ amicilorŭ sĕi politicĭ.

SCIRILE ZILEI.

— 20 Octomvre.

Rutenii emigréză din Bucovina. „Gazeta Bucovinei" scrie, că de unŭ timpŭ încóce Rutenii bucovinenĭ, urmândŭ esemplulŭ celorŭ din Galiţia şi în cea mai mare parte chiar seduşĭ de aceştia, începură sĕ emigreze în Rusia. Până acuma numĕrulŭ celorŭ emigraţĭ nu e tocmai mare şi nicĭ nu s'au întêmplatŭ emigrărĭ în masse mai marĭ, cu tóte aceste guvernulŭ a luatŭ tóte mĕsurile cuviincióse la frontiera Rusiei, ca sĕ împedece emigrările. Numitulŭ ziarŭ scrie, că pricina acestorŭ emigrărĭ se rapórtă la condiţiunile de esistenţă.

—x—

Difterita. Sĕptĕmâna trecută biuroulŭ superiorŭ medicalŭ din Budapesta a raportatŭ, că în decursulŭ acelei sĕptĕmânĭ s'au constatatŭ în capitală *49* casurĭ de difterită, dintre carĭ 11 decese; în Aradŭ *71* casurĭ de difterită. Şi în Oradea-mare s'au constatatŭ multe casurĭ de difterită. In comitatulŭ Tolna bântue difterita în dimensiunĭ fórte îngrijitóre. In sĕptĕmâna trecută au muritŭ în comuna Öcsény 16 băeţĭ de difterită; în Fad 8 casurĭ de mórte. Din Octomvre încependŭ au muritŭ mai multŭ de *50* băeţĭ. In comuna Harcz s'au închisŭ şcólele, fiindcă aprópe toţĭ băeţii au fostŭ seceraţĭ de îngrozitórea bólă.

—x—

Iubileulŭ constituţiei austriace. Printre membrii partidei liberale germane din Austria s'a pornitŭ o mişcare cu scopŭ de-a se serba jubileulŭ de 25 anĭ alŭ înaugurărei constituţiei austriace.

—x—

Noulŭ preşedinte alŭ Statelorŭ-Unite. Statele-Unite din America nordică vorŭ alege la 4 Noemvre n. unŭ nou preşedinte. Doi candidaţĭ suntŭ la acéstă înaltă funcţiune: *Harrison* şi *Cleveland*. Celŭ dintêiu e republicanŭ, alŭ doilea democratŭ. Mai este însĕ o a treia partidă, aşa numita partidă a poporului, care încă îşĭ are candidatŭ alŭ ei pe generalulŭ James *Ullawer*. Lupta între partidele lui Harrison şi Cleveland va fi mare, deşi programulŭ lorŭ politicŭ este aprópe acelaşĭ.

—x—

Papa bolnavŭ. Despre sănĕtatea Papei Leo XIII sosescŭ scirĭ îngrijitóre. Amŭ amintitŭ în zilele trecute, că Papa a fostŭ aflatŭ de secretarulŭ sĕu, căzutŭ pe podine în stare aprópe desperată. Foile inspirate de Vaticanŭ au cercatŭ sĕ desmintă aceste scirĭ, dér fără succesŭ, căcĭ cele mai nouĕ scirĭ spunŭ cu positivitate, că starea sanitară a Papei inspiră marĭ şi serióse îngrijirĭ în Vaticanŭ. Papa slăbesce zi de zi şi nu mai primesce nicĭ o audienţe.

—x—

Societatea de navigaţiune Gagarin. „Agenţia Română" anunţă, că în 29 Octomvre diminéţa vaporulŭ „*Olga*", aparţinĕtorŭ societăţii de navigaţiă pe Dunăre *Gagarin*, mergea din Odessa spre Sulina, fără de-a primi permisiune. Vaporulŭ a fostŭ provocatŭ sĕ stea, dér elŭ şi-a continuatŭ calea, nerespectândŭ astfelŭ disposiţiunile de carantină. Vaporulŭ se opri numai atuncĭ, când din portŭ s'au descărcatŭ asupră-i patru tunurĭ.

—x—

Bilete cu preţŭ scăzutŭ pentru tramvaiulŭ din locŭ. Dela 1 Noemvre a. c. n. încependŭ se potŭ căpĕta bilete pentru tramvaiulŭ cu vaporŭ de aicĭ, în cărticele de câte 25 şi de câte 50 bucăţĭ, cu preţurĭ reduse. Aceste bilete dau dreptulŭ posesorului de a folosi tóte trenurile pe linia tramvaiului. Biletele se capĕtă la staţiunea din oraşŭ, precum şi la biroulŭ orăşenescŭ pentru edarea de bilete de călĕtoriă din locŭ, strada vămei Nr. 11. Totŭ în acestŭ birou se estradau dela 1 Noemvre n. a. c. bilete cu abonamentŭ pentru şcolarĭ, pe lângă presentarea atestatului, prin care se adeveresce cercetarea şcólei.

Afaceri municipale din comitatulŭ Făgăraşului.

Făgăraşŭ, 29 Octomvre 1892.

In 27 Octomvre a. c. a fostŭ convocată o adunare generală extra-ordinară a comitatului Făgăraşului, unicŭlŭ obiectŭ fiindŭ statorirea budgetului drumurilorŭ comitatense. Spre surprinderea generală, acéstă adunare a fostŭ una dintre cele mai sgomotóse, cunoscută pe aicĭ. Purtarea Românilorŭ şi a advocatului Benedek a pusŭ în respectŭ, şi póte chiar în frică, pe stăpânitorii comitatului.

Premitŭ, că în adunarea din 12 Octomvre n., după cum se scie, vice-şpanulŭ Kapocsanyi, împreună cu stăpânulŭ sĕu, au fostŭ combătuţĭ fără cruţare, dér obiectivŭ, şi în faptă majoritatea a fostŭ pentru votulŭ de blamŭ la adresa conducerei administraţiunei şi a titularului ei; în formă însĕ au scăpatŭ, dér numai prin numĕrarea necorectă şi neadevĕrată a voturilorŭ. Urmarea fŭ următorulŭ ordinŭ alŭ fişpanului, pe care-lŭ alăturŭ aci în traducere românéscă, fiindŭ elŭ unicŭ în felulŭ sĕu şi caracteristicŭ pentru erudiţiunea politică administrativă a autorului şi pentru armele, cu carĭ vorŭ sĕ impună administratorii noştri voinţa lorŭ. Étă ordinulŭ:

Măriei-Sale d lui Kapocsányi Mor, vice-şpanulŭ comitatului Făgăraşului.

Loco.

Din raportulŭ mie aşternutŭ am înţelesŭ, cum că în adunarea generală ţinută la 12 l. c. în absenţa mea sub presidiulŭ d-tale, corpulŭ amploiaţilorŭ comitatensĭ nu şi-a împlinitŭ datorinţa, de a fi de faţă *la votare* toţĭ amploiaţii comitatensĭ fără escepţiune; mai departe am înţelesŭ, că *cu deosebire primŭ-notarulŭ comitatensŭ* nu şi-a împlinitŭ chiămarea impusă lui prin lege, deórece atuncĭ, când s'a atacatŭ raportulŭ corectŭ (??) compusŭ alŭ vice-şpanului — care cu acéstă ocasiune a presidatŭ adunarea generală şi astfelŭ însu-şĭ pre sine nu s'a pututŭ apĕra, — *nu l'a apĕratŭ nicĭ printr'unŭ cuvêntŭ*, — pe când acésta era datorinţa dênsului.

Provocŭ pe d-lŭ vice-şpanŭ, ca după primirea acestei provocărĭ *momentanŭ* sĕ ia mĕsurĭ:

1) Ca cu ocasiunea adunărilorŭ generalĭ toţĭ amploiaţiĭ cu dreptŭ de votŭ sĕ se presente punctuosŭ la şedinţă. 2) *Ca amploiaţiĭ, cu ocasiunea voturilorŭ sĕvîrşite în adunarea generală, tot déuna şi astfelŭ sĕ voteze, după cum le-o impune datorinţa lorŭ palpabilă.* (Kézzel foghato kötelességük). 3) Ca cu ocasiunea adunărilorŭ generale, amploiaţii comitatensĭ, — în lipsa uniformei de gală unguresci (diszmagyar) — *sĕ se presinte totdéuna în vestminte negre de salonŭ şi sĕ ocupe locŭ lângă masa verde* după mĕsura rangului lorŭ, ér nu pe de lăturĭ printre membrii municipalĭ. 4) Ca sĕ insciinţezĭ despre acestŭ mandatŭ alŭ meu pe primŭ-notarulŭ comitatensŭ, pentru ca pe viitorŭ sĕ se acomodeze strictŭ acestui mandatŭ.

Mĕsurile acestea sĕ le iai D-ta, d-le vice-şpanŭ, cu aşa grabă, ca ele sĕ se pótă pune în praxă la adunarea generală, ce se va ţiné la 27 l. c.

Făgăraşŭ, în 25 Octomvre 1892.

Bausznern m. p. fişpanŭ".

„Ordinaţiunea de susŭ a Ilustrităţei Sale d-lui fişpanŭ se comunică spre sciinţă şi rigurósă esecutare (tuturorŭ amploiaţilorŭ comitatensĭ).

Făgăraşŭ, în 26 Octomvre 1892.

Kapocsanyi m. p. vice-şpanŭ.

Se vede aşa-dérŭ, că protonotarulŭ românŭ e condamnatŭ a apĕra pe vice-spanulŭ impusŭ necondiţionatŭ şi eventualŭ a se lăpĕda de convingerea propriă şi de lege, ér amploiaţii suntŭ îndatoraţĭ a vota, nu după convingerea lorŭ, ci după poruncă.

Numai aceea mai lipsesce din acestŭ memorabilŭ ordinŭ, ca sĕ li-se impună presentarea în adunărĭ — pentru uniformitate şi distincţiune — fără cravată' căcĭ vice-şpanulŭ nu pórtă cravată; apoi lipsesce şi modulŭ prin care li-se va face cunoscută voinţa mai înaltă.

După aceste preparative urmă adunarea din 27 l. c. în care advocatulŭ Benedek, luândŭ cuvêntulŭ, acusă pe vice-şpanulŭ cu negligenţă, căcĭ n'a aşternutŭ proiectulŭ de bugetŭ la timpulŭ stabilitŭ prin lege; la ce vice-şpanulŭ Kapocsányi, iritatŭ peste mĕsură şi nĕeăjitŭ din şedinţa trecută, într'unŭ tonŭ teribilŭ de vehementŭ atacă pe numitulŭ advocatŭ voindŭ a arăta, că între dênşii este inimiciţiă şi ură reciprocă încă dela alegerile trecute de deputaţĭ. D-lŭ Benedek replică vice-şpanului moderatŭ, dér energicŭ, arătândŭ, cine este d-lŭ Kapocsányi, care ca advocatŭ era sĕ péră de fóme, ér ca corolarŭ amintì şi purtarea morală a dênsului.*)

Românii ascultau cu linişte şi sânge rece bălăcăriturile vice-şpanului şi nicĭ aveau de cugetŭ a se amesteca în aceste certe, dér ce sĕ vedĭ. D-lŭ vice-şpanŭ, în decursulŭ vehementului sĕu discursŭ contra lui Benedek, — póte ca sĕ producă în céta jidano-saso-maghiară, pururea mamelucă, mai mare efectŭ — impută numitului advocatŭ marele „pĕcatŭ naţionalŭ", că acesta s'ar fi aliatŭ cu Românii, adecă cu Dr. Şierbanŭ, Dr. Micu şi Iuliu Danŭ, carĭ plănuescŭ aruncarea în aerŭ a acestui comitatŭ, *ameninţândŭ la adresa acestora vehementŭ cu mâna şi chiar cu pumnulŭ*, şi apoi adăugândŭ într'unŭ tonŭ şi mai vehementŭ, că *faţă de astfelŭ de ómenĭ, se va presenta în adunărĭ cu „kutya korbács" pentru regularisire.*

Orĭ cine îşĭ póte închipui iritarea produsă în adunare prin astfelŭ de aberaţiunĭ ale conducĕtorului comitatului, care cu mare emfasă accentuà, că afară de Benedek, datoresce revanşŭ şi Românilorŭ, în specie D-rului Şerbanŭ, Dr. Micu şi I. Danŭ, carĭ pe rêndŭ şi în modŭ destulŭ de energicŭ au rĕspunsŭ înfuriatului româno-tagŭ, spunêndu-i, că stau la disposiţiă orĭ în ce momentŭ, făcêndu-lŭ însĕ cu toţii atentŭ, ca sĕ se scobóre din sferele mai înalte între ceilalţĭ muritorĭ.

Vice-spanulŭ, „Jupiter tonans", bietulŭ nu şi-a pututŭ fini vorbirea, căcĭ în urma sgomotului produsŭ de protestele şi cererile dese de a fi îndrumatŭ la ordine şi chiar de a i-se lua cuvêntulŭ, deşi desŭ scusatŭ de fişpanulŭ, totuşĭ acesta l'a rugatŭ, ca sĕ nu mai continue, şi astfelŭ cedândŭ dorinţei acestuia, a încetatŭ cu ameninţările.

Din acestea se póte convinge orĭ cine despre escelenta administraţiune a „comitatului de modelŭ", cum l'a numitŭ nesocotitulŭ vice-notarŭ *Poparadu Aronŭ*, în şedinţa trecută.

Credŭ, că asupra acestora, fără nicĭ unŭ comentarŭ, Românii au sĕ mediteze.

Coresp.

Suntemŭ rugaţĭ a publica următórele desluşirĭ la adresa *onor. membri ai adunărei municipale din comitatulŭ Făgăraşului*:

Onoraţă Redacţiune! Vĕ rogŭ cu totŭ respectulŭ a da locŭ desluşirilorŭ de mai josŭ.

In comitatulŭ Făgăraşului Românii formézà 95% a poporaţiunei.

*) Dintr'unŭ altŭ raportŭ, ce-lŭ primimŭ în privinţa acésta, aflămŭ, că vice-şpanulŭ Kapocsanyi i-ar fi disŭ d-lui Benedek, că „în mod ruşinosŭ ar fi păgubitŭ comuna Făgăraşŭ cu 200,000 fl., ce avea sĕ-i primésca ca rĕscumpĕrare de regalŭ, zădărnicindŭ împăciuirea intre erarŭ şi comuna Făgăraşŭ, pentru ca astfelŭ sĕ-şĭ pótă face procese, din carĭ sĕ se imbogăţéscă". La acestea, d-lŭ Benedek s'a apăratŭ cu hotărirea tribunalului şi a Curiei reg. Eu, dise, am pusŭ ceva şi la oparte din procesele cu regalulŭ, căcĭ n'am bĕutŭ totŭ. Kapocsanyi încă a fostŭ advocatŭ, in cancelaria lui advocaţială încă s'au făcutŭ destule nereguläritătĭ şi abusurĭ, dér cu tóte acestea n'a pututŭ trăi. Când Kapocsányi a fostŭ „alesŭ" vice-şpanŭ, a promisŭ fişpanului, că va duce în viitorŭ o viéţă privată cinstită, dér de cuvêntŭ nu s'a ţinutŭ, etc. etc. — *Red.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

---

de comunicaţiă a Moţilorŭ spre lăuntrulŭ ţĕrii; pe şoséua acésta vedemŭ adese venindŭ pe valea Arieşului în josŭ spre ţĕră caravane întregĭ de căruţe, încărcate cu doniţe şi ciubere, séu cai cu doniţe şi cercurĭ în spinare şi érăşĭ căruţe de Moţĭ încărcate cu bucate, mergêndŭ spre casă, pe rîu în susŭ: tablourĭ pitorescĭ, carĭ dau vioiciune peisagiurilorŭ frumóse de pe valea rîului nostru. Totŭ asemenea ni-se presentă pe ţĕrmii Arieşului şi alte tablourĭ idilice. Icĭ colea vomŭ vedé câte unŭ omŭ spălândŭ cu diligintă năsipŭ pe ţĕrmulŭ rîului; aceştia suntŭ alegĕtorii de aurŭ. Este sciutŭ lucru adecă, că multe din rîurile nóstre conţinŭ în năsipulŭ alviei lorŭ prafŭ de aurŭ. Cele mai bogate suntŭ în privinţa acésta Arieşulŭ, Valea-Abrudului, Ampoiulŭ, Crişurile, Streiulŭ, Cibinulŭ, Sebeşulŭ, părĕulŭ Pianului etc. Alesulŭ aurului din rîurile nóstre s'a esercitatŭ din timpurile cele mai vechĭ; Romanii încă s'au ocupatŭ cu elŭ. Alvia Arieşului, mai bogată în prafŭ de aurŭ, este între Câmpenĭ şi Sălciva.

(Va urma.)

Atâtŭ în puterea dreptului naturalŭ, câtŭ chiar şi în puterea legei de naţionalităţĭ din 1868 art. 44, noi Românii suntemŭ în dreptŭ, ca în acéstă proporţiune sĕ ocupămŭ şi oficiile administrative.

Acéstă dispoşiţiă atâtŭ naturală, câtŭ şi legală, anĭ de ḑile mai multŭ séu mai puţinŭ totŭ s'a respectatŭ, durere însĕ, că de unŭ anŭ încóce şi aceste prea adevĕrate pretensiunĭ se calcă în picióre.

Acéstă prea tristă împregiurare a datŭ ansă, ca Reverendissimii Domnĭ Basiliu Raţiu, vicarŭ, şi Iuliu Danŭ, protopopŭ, împreună cu d-nii Nicolau Cosgarea, dr. Andreiu Micu, advocatŭ, în înţelegere cu mine, sĕ facemŭ unŭ apelŭ către On. membri ai comisiunei municipale spre a asista la Adunarea generală de tómnă, ce s'a ţinutŭ în 12 l. c., cu scopulŭ vĕditŭ de a pune odată capĕtŭ acestorŭ abnormităţĭ. Dér depărtarea de cu vreme a d-lui prefectŭ şi prin urmare absentarea d-sale, ni-a impusŭ óre-carĭ reserve.

Reserva nóstră faţă de purtarea cu totulŭ necualificată a d-lui Vice-comite, ca presidentŭ alŭ numitei adunărĭ, a fostŭ cu totulŭ în altŭ sensŭ esplicată.

Dreptulŭ sântŭ alŭ libertăţii cuvêntului a fostŭ în modulŭ celŭ mai brutalŭ restrînsŭ şi călcatŭ în picióre, căcĭ esprimarea pĕrerei mele, că depărtarea d-lui prefectŭ tocmai acum îmĭ dă bănuiala de a-o cualifica de fugă, precum şi afirmarea, că d-sa de când a venitŭ în acestŭ comitatŭ nu a făcutŭ altceva decâtŭ, că a destituitŭ amploiaţii românĭ, pe carĭ apoi i-a înlocuitŭ cu nĕmurile Măriei sale, aceste pĕrerĭ au atrasŭ după sine îndrumărĭ la ordine.

Amŭ vorbitŭ aceea ce nouĕ ni-s'a permisŭ atuncĭ prin d-lŭ vice-comite, am înduratŭ chiar grobianităţile d-sale, căcĭ ómenĭ blânḑĭ de fire ce suntemŭ, nu amŭ voitŭ sĕ aducemŭ lucrulŭ la estremŭ.

Amară ni-a fostŭ însĕ amăgirea la procsima adunare generală estra-ordinară, ce s'a ţinutŭ în 27 l. c. sub presidiulŭ d-lui prefectŭ Baussnern, atuncĭ când d-lŭ advocatŭ Iulius Benedek cu legea în mână a arĕtatŭ ilegalităţile, ce se comitŭ de cei ce în primulŭ locŭ suntŭ chiămaţĭ a respecta legea, d-lŭ vice-comite în modulŭ celŭ mai murdarŭ a făcutŭ din acea adunare, unde se tractéză de cele mai vitale interese ale comitatului, unŭ locŭ de înjuriă atâtŭ la adresa advocatului Benedek câtŭ şi la adresa d-lui Micu, Iuliu Danŭ şi a mea — pe Rvss. d-nŭ vicariu Raţiu, în foculŭ luptei, l'a uitatŭ — ca unii carĭ lucrămŭ la nimicirea totală a comitatului.

Inzadarŭ au fostŭ tóte protestările mele către d-lŭ prefectŭ spre a pune capĕtŭ acestorŭ discuţii, carĭ nicĭ pe departe nu se ţinŭ de obiectŭ, căcĭ d-lŭ vice-comite a pututŭ negenatŭ sĕ-şĭ continue invectivele.

Aicĭ îmĭ încétă cuvintele, ca sĕ potŭ da espresiune indignaţiunei mele la cuvintele rostite de acestŭ vicecomite modelŭ în unŭ comitatŭ „per exellentiam modelŭ ? —“ căcĭ aşa l'a cualificatŭ d-nulŭ binecunoscutŭ ?! vicenotarŭ, prin Aurică Poparadu — atuncĭ când în plenulŭ congregaţiunei, în faţa prefectului s'a esprimatŭ, că de aicĭ înainte la adunărĭ comitatense va veni cu — kutya korbács — spre a bate pe toţĭ aceia, carĭ vorŭ avé curagiulŭ de a ataca purcederea şi faptele Măriei Sale.

La pronunţarea acestorŭ cuvinte şi la gesticulaţiunile vĕḑute, ca unŭ fulgerŭ au rĕsunatŭ protestările, căcĭ prin faptulŭ acesta nu vedeamŭ altceva, decâtŭ libertatea personală ameninţată, ér sânţenia locului batjocurită.

Inzadarŭ protestările advocatului Micu, înzadarŭ ale protopopului Danŭ şi ale mele, căcĭ d-lŭ prefectŭ nu a aflatŭ cu cale a face paşii necesarĭ, ca decorulŭ adunărei astfelŭ batjocoritŭ, sĕ fiă rehabilitatŭ.

Desvoltarea lucrurilorŭ în acéstă direcţiune, fraţilorŭ membri ai comisiunei municipale, mĭ-a impusŭ óreşĭ-carĭ nedumerirĭ.

Nedumeririle mele mĕ ducŭ la resultatulŭ, că noi nu vomŭ mai puté apĕra interesele comitatului fără de a fi espuşĭ la — kutya korbács-ulŭ domnului vice-comite.

Deóre-ce eu am însĕ firma speranţă, că aḑĭ mai multŭ ca orĭ şi când suntemŭ decişĭ a ţiné susŭ şi tare stindardulŭ pe care e scrisŭ *„promovarea binelui comitatului“*, şi că luptândŭ pe base legale, sĕ statorimŭ „status legis“, ér pe de altă parte, spre a restitui atâtŭ decorulŭ sdruncinatŭ alŭ adunărei municipale, câtŭ şi spre a lua paşii necesarĭ de a puté de cu vreme paralisa eventualele loviturĭ de „kutya korbács“ ale d-lui vice-comite, spre impedecarea tuturorŭ acestora aflu cu cale a Vĕ cere învoirea la o consfătuire intimă şi spre acestŭ scopŭ a defige timpulŭ şi loculŭ.

Sum cu totŭ respectulŭ,

Budapesta, în 30 Octomvre 1892.

Dr. Nicolae Şierbanŭ,
deputatŭ şi membru alŭ com. municipale.

Petiţiunea

foştilorŭ urbarialiştĭ din comunele **Bîrseu, Ilia-mureşiană, Şiaulescĭ, Biscarea, Vormaga, Gura-Dobra** şi a *foştilorŭ grăniţerĭ din* **Veţelŭ** — *representaţĭ prin advocatulŭ* **Franciscŭ Hossu Longinŭ** din Deva, — *adresată către Congregaţiunea comitatului Huniadórei, ţinută în Deva la 20 şi 21 Octomvre 1892*, **în causa despăgubirei regaliilorŭ tri-lunare.**

(Urmare.)

Póte ni-se va reflecta, că nicĭ miniştrii, nicĭ organele administraţiunei nu suntŭ datóre şi nicĭ nu suntŭ chiămate sĕ îngrijéscă de interesele foştilorŭ urbarialiştĭ; decĭ foştii urbarialiştĭ de ce nu s'au îngrijitŭ la timpulŭ sĕu, sĕ-şĭ insinue pretensiunile lorŭ.

La aceste, rĕspunsulŭ e uşorŭ, şi anumitŭ, că foştii urbarialiştĭ, pe lângă tóte legile liberale şi constituţionale, suntŭ încă şi în ḑiua de aḑĭ, ca şi cum ar fi *sub tutoratulŭ organelorŭ administrative*, căcĭ în cause urbariale, de segregare, comasare ş. a., ei suntŭ representaţĭ, după lege, *prin juḑii comunalĭ*, carĭ astăḑĭ stau sub puterea organelorŭ administrative, prin urmare foştii urbarialiştĭ şi astăḑĭ suntŭ priviţĭ şi tractaţĭ ca în era feudalismului, éră pretensiunile lorŭ, fiă câtŭ de juste, se consideră, ca închipuite şi ridicule.

De aci urméză fórte naturalŭ, că poporulŭ dela ţéră ḑilnicŭ simţêndŭ greutăţile vieţei publice, şi fiindŭ mereu vecsatŭ, a întratŭ în elŭ o nedumerire aşa ḑicêndŭ ereḑită, încâtŭ nicĭ că cutéză a spera, că şi lui i-se póte face vr'unŭ favorŭ óre-care.

Se mai punemŭ apoi în cumpănă timpulŭ celŭ scurtŭ şi pripa, în care s'a adusŭ legea pentru despăgubirea regaliilorŭ şi falsa esplicare, séu mai bine lipsa totală a esplicărilorŭ şi a îndrumărilorŭ recerute într'unŭ statŭ constituţionalŭ şi la unŭ poporŭ nĕcăjitŭ, cum e la noi, şi în fine mai luândŭ în consideraţiune, că în unele locurĭ au mai fostŭ şi amăgiţĭ: — şi étă rĕspunsulŭ e gata şi lucrulŭ se póte înţelege uşorŭ.

Din cele înşirate până aci încă se vede, că atâtŭ legea pentru despăgubirea dreptului de crîşmăritŭ, câtŭ şi mai alesŭ ordinaţiunile şi instrucţiunile emanate şi date relativŭ la insinuările pretensiunilorŭ, au fostŭ în ,defavorulŭ şi spre mare daună a foştilorŭ urbarialiştĭ.

Din faptele şi datele citate mai susŭ a urmatŭ, că în comitatulŭ nostru, abia în câte-va comune, şi anumitŭ numai cei din comunele Bîrseu, Vormaga, Sulighete, Ilia-mureşiană, Gura-Dobrei, Şiaulescĭ, Biscarea, Veţelŭ şi Dobra, au îndrăsnitŭ a insinua pretensiunea foştilorŭ urbarialiştĭ, respective a foştilorŭ grăniţerĭ, pe când din tóte celelalte comune în numĕrŭ de 344, despăgubirea se pretindea a fi avere a comunelorŭ, ca persóne juridice.

Se înţelege de sine, că la pertractările ţinute în causa statorirei sumelorŭ de despăgubire, juḑii şi notarii comunalĭ avêndŭ în cóste séu pe pretorulŭ, séu pe fisculŭ comitatensŭ, pledau pentru a se estrada suma de despăgubire „comunei politice“, denegândŭ orĭ-ce dreptŭ foştilorŭ urbarialiştĭ la despăgubire.

Este adevĕratŭ, că după aducerea legei de despăgubirea regalielorŭ, în privinţa competinţei foştilorŭ urbarialiştĭ şi anumitŭ, câtŭ se referă la despăgubirea după dreptulŭ trei-lunăru, multă vreme a domnitŭ o mare confusiune şi s'au făcutŭ multe interpretărĭ false şi necorecte, dér acéstă confusiune şi acele interpretărĭ se reducŭ la faptulŭ, că mulţĭ n'au voitŭ şi nu vorŭ nicĭ astăḑĭ sĕ recunóscă adevĕrulŭ adevĕratŭ, pentrucă ar fi în defavorulŭ multorŭ interesaţĭ. A trebuitŭ sĕ intrevină judecătorii mai înalte şi sĕ se încingă dispute lungĭ şi publice, ca în fine sĕ se pună afară de tótă îndoéla, că dreptulŭ de crîşmăritŭ în cele trei lunĭ de tómnă ale anului a fostŭ alŭ foştilorŭ urbarialiştĭ, prin urmare, că şi despăgubirea după acele, trebue sĕ fiă averea privată, proprietatea esclusivă a foştilorŭ urbarialiştĭ.

Şi cu tóte acestea, ce vedemŭ? — Vedemŭ, că în mai multe cause, însu-şĭ fisculŭ comitatensŭ, a fostŭ nevoitŭ, sĕ recunóscă mai târḑiu, că despăgubirea desamintită este proprietatea foştilorŭ urbarialiştĭ şi decĭ s'a învoitŭ, ca obligaţiunea despre suma statorită sĕ se facă pe numele foştilorŭ urbarialiştĭ.

Vedemŭ, că unele obligaţiunĭ s'au şi făcutŭ aşa; vedemŭ, că chiar şi unele tribunale şi forurĭ mai înalte judecătorescĭ au enunţatŭ prin sentinţe, că despăgubirea pentru cele trei lunĭ compete cu dreptŭ foştilorŭ urbarialiştĭ, fiindŭ aceea proprietatea lorŭ esclusivă; vedemŭ că mulţĭ cunoscĕtorĭ de legĭ, bărbaţĭ de specialitate, discută şi dovedescŭ în publicŭ până la evidenţă, că despăgubirea după cele trei lunĭ, nu póte compete, de câtŭ numai foştilorŭ urbarialiştĭ, ba vedemŭ, că în comuna Sulighete, foştii urbarialiştĭ au şi ridicatŭ competinţa lorŭ, *şi totuşĭ*:

Este faptŭ, că competinţa nóstră, a subscrişilorŭ, nicĭ până în ḑiua de astăḑĭ nu ni-a venitŭ la mână, căcĭ au pusŭ mâna pe ele organele acestui comitatŭ şi le reţinŭ fără nicĭ unŭ dreptŭ. Aşa competinţa foştilorŭ urbarialiştĭ din comuna Bîrseu, în sumă de 1231 fl. 90 cr., a devenitŭ avere comunală şi din venitulŭ acestei sume se împărtăşescŭ şi de aceia, carĭ absolutŭ nu au nicĭ unŭ dreptŭ la acelŭ venitŭ, — ér noi *„proprietarii“*, cautâ sĕ vedemŭ cu ochii, cum se împărtăşescŭ din ródele ostenelelorŭ şi durerilorŭ nóstre, şi a părinţilorŭ noştri, o mulţime de inşĭ, carĭ *nicĭ nu au muncitŭ, nicĭ că au vre-unŭ dreptŭ la averea nóstră.* Mai departe este faptŭ şi aceea, că *noi „proprietarii“ despăgubirei, nicĭ nu scimŭ cum se administréză averea nóstră.* Aicĭ póte érăşĭ ni-s'a pune întrebarea, că de ce nu ne-amŭ îngrijitŭ de averea nóstră la timpŭ?

Ca sĕ védă onorabila congregaţiune cum a devenitŭ competinţa foştilorŭ urbarialiştĭ din Bîrseu sub tutela şi în mâna celorŭ dela administraţiune, ne luămŭ voiă a arĕta paşii făcuţĭ de noi şi resultatulŭ.

Amĕsuratŭ păcei, alăturate aicĭ sub 1) foştii urbarialiştĭ au fostŭ făcutŭ pace cu representantulŭ comitatului, cu d-lŭ fiscŭ comitatensŭ şi cu representanţa comunală. In acéstă pace se recunósce şi din partea comunei politice, că despăgubirea compete esclusivŭ foştilorŭ urbarialiştĭ, ca proprietarii dreptului trei-lunarŭ. Tribunalulŭ reg. din Deva însĕ, — ignorândŭ pacea de sub 1) şi neluândŭ în socotinţă, că foştii urbarialiştĭ din Bîrseu au avutŭ advocatŭ plenipotenţiatŭ, care li-a insinuatŭ pretensiunea la timpŭ — *fără sĕ încunosciinţeze celŭ puţinŭ pe unulŭ din foştii urbarialiştĭ*, prin hotărîrea sa alăturată aicĭ sub 2) *a asignatŭ competinţa de 1231 fl. 90 cr. comunei politice*, decretândŭ acea sumă de avere comunală, éră notarulŭ cercualŭ din Bîrseu folosesce venitulŭ obligaţiunei pentru acoperirea speselorŭ comunale ale *tuturorŭ locuitorilorŭ din comună.*

(Va urma.)

Literatură.

A apărutŭ:

„Lumea ilustrată.“ Nr. 15 cu următorulŭ cuprinsŭ bogatŭ, interesantŭ şi variatŭ: Metropolitulŭ Dr. Ioanŭ Vancea (biografiă) de Aurelŭ C. Domşa; Cântecŭ din Ardélŭ, (poesiă) de T. H. Popŭ; Hipnotismulŭ, Mesmerismulŭ şi Somnambulismulŭ; Véră, (poesiă) de George Coşbucŭ; Epigrame, (poesiă) de M.; Veronicăi Micle, (poesiă) de M.; Unŭ primarŭ şi jumĕtate, (nuvelă populară) de Rădulescu-Niger (fine); Prietena mea, de H... (urmare); Napoleonŭ III, de Gregor Samarov; Cura de apă (urmare); Felurimĭ: O glumă de artistŭ; Bacşuşulŭ; Edip celŭ orbŭ şi fiica sa; Muştele, (poesiă) de Ioanŭ Iaşanu; Cântecŭ de pace (poesiă) de Sofronie Ivanovicĭ; Fântâna, (poesiă) de Scurcilŭ; Posta redacţiunei; Ilustraţiunĭ: Portretulŭ metropolitului Dr. Ioanŭ Vancea; La loculŭ crimei, tablou de Emil Neide; Vara; Edip celŭ orbŭ şi fiica sa; Amorulŭ nu se stinge, tablou de W. Kray; Suplimentŭ: Visulŭ de amorŭ alŭ Leonorei, tablou de Joseph Lieck.

DIVERSE.

Instinctulŭ caprelorŭ. Dovadă că şi caprele au instinctulŭ fidelităţii, ca şi cânii — e următorulŭ faptŭ petrecutŭ în Elveţia. Intr'o diminéţă, unŭ locuitorŭ din cantonulŭ Gruyère, pornise, ca de obiceiu, cu cele 4 capre ale lui ca sĕ le pască pe munte. La améḑĭ unŭ vecinŭ alŭ lui vĕḑêndŭ că nu mai vine acasă — şi temêndu-se de vre-o nenorocire, cum adese-orĭ se întêmplă în munţii Elveţiei, plecă după elŭ sĕ lŭ caute. Cercetéză elŭ încóce şi în colo 2 césurĭ şi nu-lŭ găsesce. La urmă începe sĕ strige puternicŭ. Imediatŭ aude behăitulŭ caprelorŭ. Pornesce într'acolo şi găsesce pe cele 4 capre stândŭ pe marginea unei grópe. Ele cum au vĕḑutŭ pe omŭ au începutŭ sĕ behăiéscă aşa de tristŭ, de credeai, că plângŭ. Omulŭ se uită în grópă şi vede pe bietulŭ păstorŭ în fundulŭ ei. Nenorocitulŭ căḑuse acolo din nebăgare de sémă şi se strivise de pietri. Caprele lui cum au vĕḑutŭ nenorocirea, au încetatŭ de a mai paşte, s'au pusŭ cu tóte în jurulŭ gropii şi au începutŭ sĕ sbiere. Omulŭ s'a dusŭ în satŭ şi venindŭ cu alţĭ vecinĭ au scosŭ pe păstorŭ din grópă, l'au pusŭ pe-o targă şi l'au dusŭ în satŭ unde peste câte va césurĭ, sĕrmanulŭ păstorŭ a şi muritŭ. Câtŭ a ţinutŭ procesiunea asta jalnică din pădure până în satŭ, caprele au mersŭ în jurulŭ stăpânului lorŭ, ţinêndŭ capulŭ în josŭ, ca nisce ómenĭ peste mĕsură triştĭ şi desperaţĭ.

Victimele rĕsbóielorŭ. Unŭ statisticianŭ englesŭ a calculatŭ, după rapórtele şi documentele oficiale, numĕrulŭ victimelorŭ din rĕsbóie. Rĕsboiulŭ între Germania şi Francia a costatŭ pe amêndouĕ ţĕrile 250000 de soldaţĭ. Celŭ din 1866 (între Prusia şi Austria) 46,000 morţĭ; celŭ din Statele-Unite (1864) 450000; celŭ din Italia (1859) 63000, ér celŭ din Crimeea, care a fostŭ fórte teribilŭ 785000. In rĕsboiulŭ primului imperiu, au căḑutŭ în luptă, în tótă Europa, 5 milióne de soldaţĭ. Socotindŭ şi numĕrulŭ soldaţilorŭ căḑuţĭ în véculŭ trecutŭ, numĕrulŭ victimelorŭ se urcă la 19,840 900. Englesulŭ începe statistica sa dela rĕsboiulŭ troianŭ, în care ḑice că au căḑutŭ 200,000 de soldaţĭ. Totŭ asemenea de mulţĭ au peritŭ şi în fiă-care rĕsboiu dintre Romanĭ şi Germanĭ, precum şi în luptele din Asia. Câtŭ despre naţiunile necivilisate, afirmă, că în rĕsbóiele pe carĭ le pórtă ele unele în contra altora, perŭ în fiă-care vécŭ în lupte câte 5 milióne de ómenĭ. In calculŭ rătundŭ pe suprafaţa pămêntului — în rĕsbóiele politice, religióse séu internaţionale — perŭ în fiă-care secolŭ câte 40 de milióne de ómenĭ. Prin urmare în cele 30 de vécurĭ de când datéză scirile istorice, au peritŭ în rĕsbóie unŭ miliardŭ şi 200 de milióne de ómenĭ, — cifră care represintă aprópe întréga populaţiune de pe suprafaţa pămêntului.

In dormitorŭ. „Ano, dér aflatu-mi-ai rosa pentru pĕrŭ? — „Da, dómnă, numai câtŭ nu sciu acum unde am pusŭ pĕrulŭ“.

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . . 2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Szám 6361—1892 tkv. 959,1—1.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvenyszék mint telekkönyvi hatoság közhirré teszi, hogy „Albina“ takarék és hitelintézet brassói fiok telepe végrehajtatonak Sfetescu Reveika sz. Czirka végrehajtást szenvedö elleni 289 frt. 59 kr. tökekövetelés és jár· iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a Hosszufalusi kir. járásbiroság) területén lévö felsö Hosszufalusi község teröletén fekvö a Hosszufalusi 1034 sz. tjkben foglalt 1960 és 1961 hrsz. ingatlanokra az árverést 411 frt. ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1892 évi November hó 19 ik* napján *délelött 8 órakor* Hosszufalu község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi: LX t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadék képes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biroságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Brassó, 1892 évi October hó 2 napján.

A kir. törvényszék mint tkv. hatóság.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiuinei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Octomvre 1892.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ
Viena	10.00	8.05		2.15
Budapesta	8.25	1.55	5.50	9.15
Szolnok	11.38	4.14	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.53	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.08	1.50	2.12
	4.—	7.15	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.30	7.43	3.03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		4.07	
Bucia	0.00	0.—		
Ciucia	6.31	9.07	4.53	4.17
Huedin	7.12	9.37	5.32	4.50
Stana	7.23		5.48	
Aghiriş	7.49		6.08	
Gârbău	8.01		6.24	
Nădăşel	8.14		6.39	5.42
Cluşiu	8.29	10.37	6.59	5.55
	8.46	11.10	8.20	6.18
Apahida	9.03	11.32	8.45	6.34
Ghiriş	10.08	12.50	10.21	7.34
Cucerdea	10.37	1.25	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.43	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.52	11.26	
Aiudŭ	11.28	2.18	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.40	12.18	(8.38
	12.13		12.58	(8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	(9.48
	2.12		3.03	(9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10.28
Sighişóra	3.46		4.49	11.04
Haşfaléu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de pers. 11.—	10.05 Tr. ac. 5.15	(2.09 (2.19
Timişŭ		12.26	5.57	3.01
Predealŭ		1.11	6.29	3.31
Bucurescĭ		8.35	12.10	9.15

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón. Tr. ac.
Bucurescĭ	7.40		8.50	4.45
Predealŭ	1.12		5.16	9.12
Timişŭ	1.42		5.57	9.41
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	10.17
	2.48	4.48		7.23
Feldióra	3.19	5.07		8.03
Apaţa	3.40	5.42		8.37
Augustinŭ	3.56	6.09		9.04
Homorodŭ	4.29	6.55		9.46
Haşfaléu	5.34	8.23		11.03
Sighişóra	5.54	8.53		11.29
Elisabetopole	6.21	9.31		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.09		12.37
Copşa mică	6.55	10.31		12.53
	6.57	10.47		1.18
Micăsasa		11.06		1.39
Blaşiu	7.31	11.42		2.13
Crăciunelŭ		11.57		2.27
Teiuşŭ	8.—	12.28		2.49
	8.07	1.08	12.54	3.47
Aiudŭ	8.24	1.35	1.23	4.07
Vinţul de sus		2.05	1.51	4.28
Uióra		2.13	2.00	2.34
Cucerdea	8.54	2.31	2.08	4.52
Ghirişŭ	9.23	3.18	3.—	5.26
Apahida		4.45	4.23	6.34
Cluşiu	10.45	5.14	4.48	6.52
	11.01	6.14	5.25	7.40
Nădăşelŭ		6.29	5.43	8.50
Ghîrbău		6.53		8.05
Aghirişŭ		7.02	6.07	8.19
Stana		7.28		8.43
B. Huiedin	12.47	7.53	6.39	9.12
Ciucia		8.31	7.08	9.51
Bucia		8.51		9.56
Bratca	1.26	9.10	7.47	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.13	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.38	11.51
	2.25	11.04	8.43	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.05	2.24
Szolnok	5.23	3.31	11.46	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.50	8.40
Viena	1.55	3.00	7.20	6.20

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.00	8.05	2.15
Budapesta	8.10	1.56	9.30
Szolnok	11.04	4.02	1.05
Aradŭ	3.45	6.57	5.24
	4.30	T. d. per. 2.34	5.46
Glogovaţŭ	4.42	2.54	5.57
Gyorok	5.03	3.34	6.19
Paulişŭ	5.14	3.58	6.30
Radna Lipova	5.32	4.20	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzova	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.35
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicĭca	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	10.00		10.19
Orăştia	10.25		10.50
Şibotŭ	10.44		11.16
Vinţ. de josŭ	11.58		11.44
Alba-Iulia	11.29	7.05	12.06
Teiuşŭ	11.56	7.40	12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.04		1.39
Alba-Iulia	3.40		2.19
Vinţ. de josŭ	4.58		2.36
Şibotŭ	4.20		3.03
Orăştia	4.42		3.30
Simeria (Piski)	5.43		4.17
Deva	5.59		4.33
Branicĭca	6.24		4.55
Ilia	6.49		5.17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.54
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzova	8.54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.28	7.46
Paulişŭ	9.58	5.50	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8.08
Glogovaţŭ	10.34	7.01	8.30
Aradŭ	10.46	7.20	8.40
	11.18	8.20	9.05
Szolnok	4.15	11.15	2.21
Budapesta	7.25	1.20	5.50
Viena	6.20	7.20	3.—

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.57	7.10
Şeica-mare	3.31	12.22	7.43
Loamneş	4.15	12.40	8.27
Ocna	4.46	12.50	8.59
Sibiiu	5.10	2.26	9.23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.49	10.17
Ocna	8.02	5.09	10.43
Loamneş	8.30	5.32	11.09
Şeica-mare	9.05	5.59	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea-Oşorheiu-R.-săs.

Cucerdea	2.35	8.20	2.41
Ludoş	3.26	9.11	3.27
Oşorheiu (	5.07	11.39	5.14
Oşorheiu (	5.50	12.20	5.36
Regh.-săs.	7.15	1.15	7.15

Regh.-săs.-Oşorh.-Cucerdea

Regh.-săs.	3.44		3.22
Oşorheiu (	5.14	9.35	5.05
Oşorheiu (	5.20	10.05	5.54
Ludoş	7.—	12.31	7.41
Cucerdea	7.47	1.15	8.25

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.56
Cerna	11.13	5.03	10.08
Hunedóra	11.48	5.38	10.32

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4.46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3.—	7.50
Simeria	5.28	3.20	8.10

Brasov—Zêrneşti

Braşov	8.35	4.55
Zêrneştĭ	10.28	6.36

Zêrneşti—Braşov

Zêrnescĭ	5.00	12.20
Braşov	6.29	1.44

Braşov—Ch.-Oşorheiu.

Braşovŭ	8.50	3.10
Uzonŭ	9.43	4.23
S.-Georgiu	10.32	5.03
C.-Oşorheiu	12.54	7.26

Ch.-Oşorheiu—Braşov.

Ch.Oşorheiu	4.30	2.45
S.-Georgiu	6.53	5.30
Uzonŭ	7.00	5.45
Braşovŭ	8.25	7.26

Simeria (Piski) Petroşenĭ

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.23	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	1.21	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8.25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	5.58
Vinga	7.32	12.47	6.46
Timişóra	8.42	2.04	7.39

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	8.—	1.11	8.15
Vinga	9.02	2.46	9.46
Aradŭ	9.44	3.50	10.55

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.24
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9.30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu . . .	8.15	3.15
Sighişóra . . .	10.52	6.10

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Mureşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelecŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budatelecŭ	4.15
Mureşŭ-Ludoşŭ	7.21

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.45
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	7.03

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză òrele de nópte.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tipografia A. MUREŞIANU.